

**A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG
KORMÁNYA**

T/9797.

számú

törvényjavaslat

a büntető jogszabályok módosításáról

**Előadó:
Dr. Bárándy Péter
igazságügy-miniszter**

Budapest, 2004. április

**2004. évi törvény
a büntető jogszabályok módosításáról**

1. §

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (Btk.) 286/A. §-a (2) bekezdésének b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A 282-283. § vonatkozásában kábítószeren]

„b) az 1979. évi 25. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a pszichotróp anyagokról szóló, Bécsben az 1971. évi február hó 21. napján aláírt egyezmény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározott, a visszaélés szempontjából veszélyes pszichotróp anyagokat kell érteni.”

2. §

A Btk. 312. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

"(5) Az (1)-(4) bekezdés alkalmazásában

a) vámáru alatt az Európai Közösségek Tanácsának a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK rendelete 4. cikk 8. pontja szerinti nem közösségi áruk fogalmát,

b) vámteher alatt az Európai Közösségek Tanácsának a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK rendelete 4. cikk 9. pontja szerinti vámtartozás, valamint a közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. törvény 1. §-a (3) bekezdésének 12. pontja szerinti nem közösségi adók és díjak fogalmát

kell érteni."

3. §

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény végrehajtásáról szóló 1979. évi 5. törvényerejű rendelet 28. §-ának e) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Nem bűncselekmény, hanem szabálysértés valósul meg, ha]

„e) a csempészetet és a vámorgazdaságot (312. §) ötvenezer forintot meg nem haladó értékű nem közösségi árura,”

[követik el.]

4. §

A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény a következő 159/A. §-sal egészül ki:

"159/A. § A 158-159. § alkalmazásában

a) vámáru alatt az Európai Közösségek Tanácsának a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK rendelete 4. cikk 8. pontja szerinti nem közösségi áruk fogalmát,

b) vámtéher alatt az Európai Közösségek Tanácsának a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK rendelete 4. cikk 9. pontja szerinti vámtartozás, valamint a közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. törvény 1. §-a (3) bekezdésének 12. pontja szerinti nem közösségi adók és díjak fogalmát

kell érteni."

5. §

Ez a törvény a kihirdetését követő ötödik napon lép hatályba.

Általános indokolás a büntető jogszabályok módosításáról szóló törvényjavaslathoz

A büntetőjog alkotmányos alkalmazásának egyik legfontosabb biztosítéka, hogy a büntetőjogi norma egyértelműen meghatározza azokat a magatartásokat, amelyek a jogalkotó szerint olyan súlyosak, hogy elkövetésüket büntetőjogi szankcióval tartja szükségesnek fenyegetni.

A Büntető Törvénykönyv (Btk.) kerettényállásait kitöltő háttérjogszabályok módosulása esetén, amennyiben az ilyen módosítás a kerettényállásban is szereplő fogalmakat is érinti, azaz azok tartalmát megváltoztatja, helyettük új fogalmakat vezet be, minden esetben indokolt az érintett kerettényállás felülvizsgálata is, és szükség szerinti módosítása.

A Javaslát ezt teszi meg, amikor a Btk. 312. §-a szerinti csempészet és vámorgazdaság tényállását, és az ehhez kapcsolódó további büntető jogszabályokat módosítja, mivel az Európai Unióhoz történő csatlakozásunkra tekintettel a tényállást kitöltő vámjogszabályok lényegesen módosulnak.

A Javaslát pontosítja továbbá a kábítószer Btk. szerinti fogalmát meghatározó értelmező rendelkezést, tekintettel arra, hogy a kábítószerekkel, illetve a pszichotróp anyagokkal kapcsolatos jogszerű tevékenységek jelenleg több miniszteri rendeletben megjelenő szabályozását 2004. május 1-től új, egységes kormányrendelet váltja fel.

Részletes indokolás

Az 1. §-hoz

A kábítószeres jogszerű felhasználásának módjáról, az ezzel kapcsolatos engedélyezési eljárásról a többször módosított 1/1968. (V. 12.) BM-EüM együttes rendelet, míg a pszichotróp anyagokkal kapcsolatos hasonló szabályokról a 4/1980. (VI. 24.) EüM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: EüM-BM rendelet) rendelkezik.

A Btk. 286/A. §-ának (2) bekezdésében szereplő értelmező rendelkezés határozza meg, hogy a kábítószerrel visszaélés tényállásai vonatkozásában mely anyagokat kell kábítószeren érteni. Ezt a rendelkezést az teszi szükségessé, hogy a visszaélés szempontjából egyes pszichotróp anyagok ugyanolyan veszélyesek, mint a kábítószeresek. A Btk. 286/A. §-a (2) bekezdésének a 2003. évi II. törvény 23. §-ának (1) bekezdésével történt módosítása előtt ez a rendelkezés úgy szólt, hogy: *„(2) A 282. §, a 282/A. § és a 283/A. § alkalmazásában kábítószeren a visszaélés szempontjából veszélyes pszichotrop anyagot is érteni kell.”*

Ugyanakkor a „visszaélés szempontjából veszélyes” fordulat mint egyes pszichotróp anyagok jelzője az EüM-BM rendeletben nem szerepelt. A Legfelsőbb Bíróság 155. számú büntető kollégiumi állásfoglalásában mondta ki azt, hogy a visszaélés szempontjából veszélyes pszichotróp anyagon az EüM-BM rendelet I. és

II. jegyzékében szereplő anyagot kell érteni, és ennek megfelelően alakult az ítélkezési gyakorlat.

A 2003. évi II. törvénnyel történt előbb említett módosítás meghatározott jogszabályra történő utalással, pontosabban határozta meg, hogy a Btk. 282-283. §-ainak alkalmazásában mit kell kábítószeren érteni. Ezzel egyidejűleg a „visszaélés szempontjából veszélyes” fordulat elhagyásra került, mivel ilyen fordulatot az EüM-BM rendelet nem tartalmazott. A 2003. évi II. törvényhez fűzött indokolás tette egyértelművé, hogy a módosítás nem kívánja a Btk. kábítószer fogalmát az EüM-BM rendelet mellékletének III. és IV. jegyzékére kiterjeszteni.

Ugyanakkor a törvény indokolása nem jelenthet jogszabályi kötelezést, s ahogy azt egyes visszajelzések mutatják, nem biztosítja az egységes, a jogalkotó szándékának megfelelő értelmezést sem.

A Kormány tervei szerint a fent említett két rendeletet 2004. május 1-től új, egységes, kormányrendelet szintű szabályozás váltja fel, amelynek közigazgatási egyeztetése folyamatban van. Ez a jogszabályi rendezés megfelelő alkalmat nyújt arra, és egyben szükségessé is teszi, hogy a Btk. kábítószer fogalmát meghatározó értelmező rendelkezésben egyértelműen legyen meghatározva, hogy a pszichotróp anyagok mely csoportját kell a Btk. rendelkezései vonatkozásában kábítószernek tekinteni. Ehhez az szükséges, hogy az új kormányrendelet egyértelműen meghatározza, hogy a Btk. kábítószerrel visszaélés tényállása szempontjából veszélyes anyagon a kormányrendelet szerinti mely pszichotróp anyagokat kell érteni. Ez a meghatározás a kormányrendeletben meg fog történni.

A jogbiztonság és az egységes jogalkalmazás érdekében ezért a Javaslat úgy módosítja a Btk. 286/A. §-a (2) bekezdését, hogy egyértelmű legyen, miszerint a rendelet III. és IV. jegyzékében felsorolt pszichotróp anyagok nem tartoznak a Btk. kábítószer fogalma alá. Erre tekintettel a Javaslat a Btk. 286/A. §-a (2) bekezdésének b) pontját kiegészíti a „visszaélés szempontjából veszélyes pszichotróp anyag” fordulattal.

A 2. §-hoz

Az Európai Unióhoz történő csatlakozásról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napján, 2004. május 1-jén hatályba lép a közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. törvény (továbbiakban: Vtv.), amely a Tanács 2913/92/EGK Rendelet (továbbiakban: ET Rendelet) végrehajtási jogszabálya. Ezzel egy időben hatályát veszti a vámjogról, a vámeljárásról, valamint a vámigazgatásról szóló 1995. C. törvény (továbbiakban: vámkódex).

A Btk. 312. §-a szerinti csempészet és vámorgazdaság tényállása kerettényállás, amelynek vámjogi fogalmait (vámáru, vámteher) a vámkódex tölti ki tartalommal.

A 2004. május 1-jén hatályba lépő ET Rendelet, valamint a Vtv. azonban a vámáru, illetve a vámteher fogalmakat nem alkalmazza, azok helyett új fogalmi

rendszer kerül kiépítésre. A vámáru fogalmát felváltja az ET Rendelet 4. Cikkének 8. pontja szerinti „nem közösségi áruk fogalma”, míg a vámteher fogalmát az ET Rendelet 4. Cikke 9. pontja szerinti „vám tartozás”, valamint a Vtv. 1. §-a (3) bekezdésének 12. pontja szerinti „nem közösségi adók és díjak” fogalma fedi le.

Ezeket a terminológiai változásokat a Btk.-nak is követnie kell, figyelemmel arra, hogy a Btk. 312. §-a szerinti csempészet és vámorgazdaság tényállásának háttérjogszabálya 2004. május 1-jétől az ET Rendelet és a Vtv. lesz. A Javaslat nem változtat a Btk. 312. §-a (1)-(4) bekezdésének szövegén, hanem egy új (5) bekezdésben megadja a szükséges magyarázatot arra nézve, hogy e tényállás alkalmazása során a jövőben mit kell vámáru, illetve vámteher alatt érteni. Ezzel a rendelkezéssel a Javaslat biztosítja az ET Rendelet, a Vtv, illetőleg a Btk. 312. §-ának teljes összhangját.

A 3. §-hoz

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló 1979. évi 5. törvényerejű rendelet (Btké.) 28. §-ának e) pontja kapcsán ugyancsak figyelembe kell azt venni, hogy a vámáru fogalmát felváltja a nem közösségi áruk fogalma.

A 4. §-hoz

A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (Sztv.) 158-159. §-ai rendelkeznek a vámszabálysértésről. Az Sztv. e rendelkezése a Btk.-hoz hasonlóan kerettényállás, és a 2004. május 1-jével hatályba lépő új vámjogszabályok új fogalomhasználata miatt itt is szükség van – a Btk.-hoz hasonlóan – egy értelmező rendelkezés beiktatására, amely a szabálysértési tényállás vonatkozásában határozza meg, hogy a jövőben mit kell vámteher, illetve vámáru alatt érteni.

Az 5. §-hoz

A Vtv. és az ET Rendelet 2004. május 1-jével történő hatálybalépésére tekintettel, a csempészet és vámorgazdaság, a vámszabálysértés illetve az ezek háttéréül szolgáló jogszabályok közötti koherencia megtartása érdekében indokolt, hogy a Javaslat a kihirdetését követően minél hamarabb hatályba lépjen. Ezért rendelkezik úgy a Javaslat, hogy a törvény a kihirdetését követő ötödik napon hatályba lép.